

wereld won. Kan 't niet zijn ? Laat het eens zoo zijn dat eens iemand de heele wereld won.

Laat ons dan de wereld eens bezien. Zij heeft drie poppen om meè te spelen weet ge welke zij zijn.

1. Vooreerst, het plezierige van de wereld.

2. Ten tweede, het nuttige of 't noodige.

3. Ten derde, het heerlijke van de wereld.

De eerste pop, daar de wereld meè speelt, is het plezierige Dat is : een goed burger, een goed huwelijk, een huisgezin met kinderen, eene goede familie, hoven, lusthoven, landerijen, rijden, wandelen, jagen, een groot verstand, een goed geheugen en eene welsprekende tong.

De tweede pop is het nuttige, dat men zooveel geld en goed heeft, dat men het zilver acht als steenen en de cederen als wilde vijgeboomen in de laagte, dat men goud op het stof legt. Daar behoort toe met dien jongeling, hij had veel goeds en met dien man, die zeide: ziele, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, Luk. 12: 19. Het heerlijke van de wereld is een ambt te hebben, eere en aanzien, een man van staat. Daar wensche Saul om als hij zeide: eert mij doch nu voor de oudsten mijns volks, 1 Sam. 15: 30. En gelijk Haman: hij had veel heerlijkheid en hij was de naaste aan de hand des Konings. En gelijk Naäman: hij was zeer groot, want door hem had de Heere groote verlossinge gegeven.

Tooit ge u nog al eens op met deze dingen : die gij regtvaardig verkregen hadt, zoo dat ze u niemand kon betwisten, ja, daar u niemand van versteken kon : Ja, nog meer, dat ge het bezat met het allerbeste genoeg ; ja dat ge nog een hart hadt om het te gebruiken. Dat is ook eene

gave Gods. En dat geluk duurde de gansche wereld, zoolang de wereld staat ; 't was duurzaam, zoo in rust dat er u niemand storen kan ; 't was vrede voor die uitging en inging en geene bejegening van eenig kwaad. Zoudt gij niet zeggen : wel, die man die het alzoo gaat is gelukkig, stelt dat nu zoo eens, dat is nu het gewaande gewin ! Komt, legt er nu eens eene ziele bij die schade lijdt.

De mensch bestaat uit twee deelen, niet alleen uit ligchaam, maar ook uit ziele. Wat is het nu dat eene ziele schade lijdt? 't Is zijn leven en geluk hier en hier namaals te verliezen, hier en eeuwig ongelukkig te zijn. Ge zult zeggen : zegt ons eens dat wat klaarder. Komt, geliefden. Weet ge wanneer een ziele schade lijdt?

1. Vooreerst, dan lijdt ze schade hier in dit leven, als God die ziele geen genade geeft ; zij is niet uitverkoren ; 't is eene ziele die niet overtuigd wordt; 't is eene ziele die dood is ; 't is eene ziele die zich verliest in 't goed dezer wereld ; 't is eene ziele die niet wedergeboren wordt; 't is eene ziele die het geloove mist, die niet heilig leeft. Zij zeiden eens : Zijn wij dan ook blind, Joan. 9 : 40. Zij zeiden : ik ben rijk ende verrijkt geworden, Openb. 3 : 17, en zij waren jammerlijk, arm, biind en naakt.

2. Ten tweede, weet ge wanneer die ziele schade lijdt? Op 't doodbedde, als zij op den oever en kant van de eeuwigheid staat. Weet ge hoe die ziele dan is ? Ziet ze voor zich, daar is een vertoornd God, daar heeft ze een hert dat moe en mat is van al 't gewoel, onder zich, daar ziet ze een gapende hel; den mond des afgronds; achter zich, den vervlogen tijd ; rondom de duivel als eene brieschende leeuw, om haar te verslinden.

Toehoorders, wiens haren moeten niet ten berge rijzen van verschrikkinge, wie moet er niet kromme van overdenkinge? Moet schaamte ons niet bedekken? Daar ziet ge hem beven en sidderen; zijne koets dreunt, de tranen barsten uit zijn oogen, als hij uitroept: de kroone onzes hoofds is afgefallen, ô wee nu onzer, dat wij zoo gezondigd hebben, Klaagl. 5: 16; nu gedenk ik dat ik 't goede gehad heb en nu staat het kwaad te volgen; nu ben ik verloren tot in eeuwigheid.

3. Ten derde, wilt ge eens eene ziele zien in den dag der opstandinge? Daar zal het ligchaam vereenigd worden; daar zal hij aan de linkerhand gezet worden; daar zullen zij staan kloppen om olie, maar geene genade is er meer te krijgen. Daar zullen zij zien den hemel geopend voor Gods kinderen, den afgrond geopend voor hen. Daar zullen Gods kinderen al hunne banden ontbonden worden. Zij integendeel, die ziele die schade lijdt, zal met eeuwige banden gebonden worden; Gods kinderen kroonen krijgen en in 't paleis gevoerd worden, maar die ziele die schade lijdt, van den duivel naar de hel geslept worden.

4. Ten vierde, wilt ge die ziele zien die schade lijdt. Eerst met ziel, dan met ziel en ligchaam beide voor eeuwig bij de duivelen in dat afgruwelijkste gezelschap, in die schrikkelijke plaats, voor eeuwig gebannen van den hemel! Daar zullen zij missen alle hoop van herstel, alle inbeeldinge zal ontvallen, hare atheïstische gedachten zullen hen ontvallen, zij zullen missen alle ontferminge van den Schepper en 't schepsel gelijk. Ja al de deelen der ziele en al de leden van 't ligchaam zullen vol ondragelijke pijnen zijn; want de rook van hunne pijnen zal opgaan

van eeuwigheid tot eeuwigheid. Als de 1000 jaren geëindigd zijn, zoo zal de Heere zeggen : schikt u al weer 1000 jaren. Eeuwig zullen zij de tongen kaauwen, de handen wringen, de tanden knersen. Ziet dat is eene ziele die schade lijdt.

Nu komt de Heere Jezus en hij stelt dit genaamde gewin bij het waarachtige verlies. Hij zegt meer en meent minder. Haman zeide eens dit al te weten : Doch dit al en baat mij niet, zoo lange tijd, als ik den Jode Mordechaï zie zitten, Esth. 5 : 13. Maar mogt de zondaar nu ook eens zeggen, de geheele wereld, dit al, baat mij niet, zooiang ik schade lijd aan mijne ziele. Dit baat mij niet, wilt gij dat eens zien ?

1. Vooreerst, wel wat baat hem de geheele wereld ? Kan hij met al 't goed en geld wel eene overtuiging koopen, kan hij er wel een traan meê koopen, kan hij de genade koopen ? 8, Neen hij zou ook niet willen, al kon hij ! De zondaar zou liever zeggen ; wel waartoe dit verlies ? En al wilde hij genade met de geheele wereld koopen, dan zou men tegen hem zeggen : Uw geld zij met u ten verderve, Hand, 8 : 20. Daar van daan is 't dat men dikwijls ziet dat de gegoedsten en aanzienlijksten van uw land veeltijds zonder genade zijn. Waar van daan is dat zoo ? Omdat zij met al hun geld geen kruimptje van genade kunnen koopen.

2. Ten tweede, wat baat hem de geheele wereld ? wel, als zij maar in de minste ongelegenheden komen, al hun geld kan hun niet de minste redding geven. De Psalmist zegt : Immers zet gij ze op gladde plaatsen, Ps. 73 : 18, dat is te zeggen, op een ijsbane. Wat is eene ijsbane?

1. Vooreerst, het ijs schijnt iets te zijn, maar

brengt het bij het vuur het smelt meteen, Zoo is de wereld. Zij schijnt al schoon in 't oog, maar zij is niets goeds en doet geen nut ten dage der verbolgenheid,

2 Ten tweede, eene ijsbane is zeer gevaarlijk, men gaat er op en men is gedurig in perikel, want onverwachts breekt het, men zinkt in de diepte en wil men grijpen en vasthouden, het breekt al af, 't brokkelt en begeeft zich. Zoo is de wereld. Wat baat 't hem als hij sterft? 8, Al had hij alles waarin hij te voren vermaakschepte, al wat hem vergenoegen kon. Maar komt dan eens met 'zijn geld en goed, 't kan hem niet vermaken. Hij zou wel zeggen : doet het voor mijne oogen weg ! Hij kan er niet een gunstje mee afloopen, veel min genade voor zijne kostelijke ziele, zijn harte walgt van begeerlijke spijsze.

3. Ten derde, wat zal hem de wereld baten als hij in 't oordeel zal staan voor de oogen van den Rigter der gansche aarde ; wat zal hij daar geven ? Hier mag men nog somtijds het pardon krijgen voor een groote som ; men moge hier de rigters omkooopen ; maar hier kan hem geene geheele wereld helpen, want God is geen aanneemer van geschenken, Want bij den Heere onzen God en is geen onregt, nochte aanneming van personen, nochte ontvanginge van geschenken, 2 Kron. 19: 7.

Bezit nu veel en verliest uwe ziele, wat baat het u

Wij hebben dan te bezien hoe dat de Heere Jezus dit vraagsgewijze voorstelt, hij zeide : Want wat zoude het den mensche baten ? Wat geeft dit te kennen ?

1. Vooreerst, den ernst van den Heere Jezus.

Even gelijk de Heere eens zeide door Amos tot Israël, Ook heb Ik ulieden uit Egypteland opgevoerd; ende Ik heb u veertig jaar in de woestijne geleidet opdat gij des Amoriters land erfelijk bezatet. Ende ik hebbe sommige uit uwe zonen tot Propheten verwekt, ende uit uwe jongelingen tot Nazireërs en is dit niet alzo, gij kinderen Israëls, spreekt de Heere Amos 2 : 10, 11.

2. Ten tweede, de Heere geeft door dit vraagswijze voorstellen te kennen dat de mond gestopt is. Zij kunnen noch goed noch kwaad spreken; hij zet ze als stom, evenals de Heere eens deed met. Israël Wat is er meer te doen aan mijnen wijngaard, 't welk Ik aan hem niet gedaan en hebbe? Jes. 5 : 4 De Heere wil zeggen: daar is niets meer aan te doen. Hij zet ze stom.

3. Ten derde. de Heere Jezus geeft hier dit door te kennen: oordeelt als verstandigen wat ik zeg. Ziet, geliefden, hoort en oordeelt. Wij lezen dat daar eene schrijvende hand aan den wand schreef: Gij zijt in weegschalen gewogen, ende gij zijt te licht bevonden, Dan. 5 : 27. Hier is ook eene hand van den Heere Jezus, die schrijft ook: wereld, gij zijt gewogen, maar te licht bevonden.

III. Zou hebben wij dan nu ons derde stukje: hoe kostelijk de ziele is, dat zij zwaarder is dan eene geheele wereld.

Geliefde toehoorders, men mag vrede hebben; de eene potentaat moge zeggen: dit heb ik er bij gewonnen, en de andere: ik dit al. 't Is niet met al! al hadden zij de geheele wereld, zoo zij schade lijden aan de ziele. Wat zouden zij geven tot lossing van de ziele. De ziele is kostelijk; de bewegelijke geesten zijn van gelijken prijs Men mag de ziele tot haar opschrift geven,

het een **Salomo gaf aan de wijsheid.** De wijsheid is het voornaamste, verkrijgt dan wijsheid ; **ende** verkrijgt **verstand met alle** uwe **bezittinge.** **Verheft ze ende zij zal u** verhoogen ; **zij zal u vereeren, als** gij haar omhelzen zult. Zij zal uwen **hoofde een** aangenaam toevoegsel geven ; eene sierlijke kroone zal ze u leveren, Spreuk 4 : 7 -9. En Welgelukzalig is de mensche 'die wijsheid vindt ; **ende** de mensche die verstandigheid voortbrengt. Want haren koophandel is beter dan den koophandel van zilver ; **ende** hare inkomste dan het uitgegraven goud. Zij is kostelijker dan **robijnen** ; **ende** al wat u lusten mag en is met haar niet te vergelijken. Lankheid der dagen is in hare regterhand ; in hare linkerhand rijkdom, **ende eere.** **Hare wegen zijn** wegen der liefeljkheid, **ende alle hare** paden vrede, Spreuk. 3 : 13—17. En hetgeen Job zegt: **De** mensche en weet hare weerde **niet** : het gesloten goud en kan voor haar niet gegeven worden ; **ende** met zilver en kan haren **prijs** niet worden opgewogen ; Job 28 : 13, 15. **Als de vromen hunne ziele eens gaan beschouwen, staan zij als verwonderd en moeten uitroepen : ik loove U, omdat ik op een heel vreeselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben. Hoe groot zijn uwe werken.** Wij lezen : Mij Daniël werd mijn geest doorsteken in 't **midden van 't ligchaam, Dan. 7 : 14.** Sommigen **denken dat het vertaald kan worden : mijne ziele werd doorstoken door de schede ; zoo dat de ziele als het zwaard is en het ligchaam maar eene schede.**

Wilt ge dan eens zien waarin de kosteljkheid der ziele bestaat, Zij is kostelijker dan de **geheele wereld.**

1, **Vooreerst, de ziele is een geestelijk wezen, een blos en bloei van de eeuwigheid, het beste**

onder Gods werken, naast aan 't wezen Gods komende en den engelen gelijk. Was het ligchaam zoo vlug als de ziele, ze bleven niet daar ze nu zijn. De ziele redeneert; zij kan niet als met iets geestelijks verzadigd worden. Maar ziet, de wereld nu is als niet, ijdelheid, als eene gedaante gaat zij voorbij.

2. Ten tweede, de ziele is kostelijk, zij overtreft alles, zij is Onverderfelijk, Onsterfelijk; de wereld integendeel, zij gaat voorbij (1 Joh. II: 17.) Hij die de beste Ondervindinge daarvan had, ik meen Salomo, die mogt er opzetten: Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid, Pred. 1:2.

3. Ten derde, de ziele wint het, want zij heeft al de wereldsche dingen niet. Nu, de Satan zeide eens; huid voor huid; al wat de mensch heeft zal hij geven voor zijn leven; een levende hond is beter dan een doode leeuw, daar de leeuw de koning der dieren is. Geen tiran, hoe wreed, kan de ziele dooden, (Marc. 8.)

4. Ten vierde, wel de ziele maakt de wereld heerlijk, niet de wereld de ziele; God noemt ze zelfs eene edele ziele.

5. Ten vijfde, is de ziele niet kostelijk? Ziet wat God gedaan heeft om de ziele te redden en te zaligen. Geen eene ziele kon God redden of de Heere Jezus moest zijne ziele geven, (Jes. 53.) Kunt gij weten hoe duur het rantsoen Christi is om zielen te redden; ja de Geest moest ze komen overtuigen, ja, de engelen zijn ze niet alle gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wille dit de zaligheid beërven zullen? Hebr. 1:14. Zorgen Gods kinderen niet altijd 't meest voor hunne ziele? Welke zijn hunne laatste woorden? Heere Jezu ontvang mijnen geest, Hand, 7: 60. Vader in uwe

handen bevele ik mijnen Geest, Luc. 23 : 46. Hun wordt het ook geboden, (1 Petri 4.) Ziet den duivel, waarop loert hij meest? Is 't niet op de ziele? Wat vervolgt hij meest? Is 't niet de ziele? Hij zou wel zeggen als de Koning van Sodom eens zei tegen Abraham; Geeft mij de zielen, maar de have neemt voor u, Gen. 14; 21, Zoo zou de duivel ook wel zeggen, Ziet, is dan de ziele niet kostelijker dan de geheele wereld.

Wat volgt nu hieruit; wat mogt dit werken op de discipelen?

't Is of de Heere Jezus zeggen wil; wel, komt, verloochent dan alles en volgt Mij. Hebt ge de wereld niet, mist ge al't goed, ge zult daar niet om verloren gaan; maar lijdt ge schade aan de ziele, ge zult niet behouden worden; het zal toch alles niet baten tot lossinge van uwe ziele. Nu nog een woord van toepassing.

Geliefde toehoorders, wij zijn allen genadeloos geboren. Wat is dat groot dat God zich over sommigen ontfermt! Wat is de liefde in den Heere Jezus groot, dat hij zijne eigene ziele tot een schuldoffer stelt, Jes. (53 : 2) en dat om zielen te redden! De Heere Jezus zelf moest *er eens* over uitroepen: Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, Joh. 3 : 16. Maar wij mogen met Paulus uitroepen: wel de liefde Christi gaat alle verstand en kennisse te boven.

Zondaar, wat is nu vermaak, goed, eer en aanzien, als gij uwe kostelijke ziele verliest? Eene schoone wereld is niet magtig om die te redden. Hoe dwaas zijt gij nu in uwe keuze, dat gij uw geluk stelt, in de wereld te bezitten, Gij acht de hoogmoedigen gelukzalig, want hunne huizen

hebben vrede zonder vrees ; zij werden gebouwd, gelijk als Simson Delila voor zijne vriendinne aanzag, en zij was de moorderesse, tooveresse van uwe ziele. Als gij in haar schoot slaapt als een voedsterling, dan zegt God : de vriendschap dezer wereld is eene vijandschap Gods. Hoe velen kennen hunne zielen niet! Maar het herte eenes zots is aan zijn linkerhand, Eccl.10 : 2 Anderen wenschen om te sterven ats een beest, wiens ziele te niet gaat.

Wel, geliefden, kent gij dan nog de wereld niet?

Als ge al lang gewoeld en gedraafd hebt, ge zit op 't kussen, gij hebt eer en aanzien, hebt gij er wel dat genoeg in gevonden, dat gij gedacht had ? 8 Neen, 't waren rozen met zulke doornen ! Is uwe spijsze wel smakelijker, uw slaap zoeter, uw vrede grooter ? Ge zult moeten zeggen : neen, ik heb er dat niet in gevonden hetgeen ik mij voorgesteld had. Wie zorgt er dan voor zijne ziele, of de zielen van anderen. Waar is er nu een Abraham met zijne onderwezene? Neen, men zou liever met Caïn zeggen : Ben ik mijnes broeders hoeder ? Gen. 4 : 9. En wit er nog iemand voor de ziele van zijnen naaste zorgen, hij zou wel zeggen : wat heb ik met u te doen. Anderen rekenen dit voor de fijne taal, Anderen maken de ziele tot een lakkei, om te verzinnen en om maar al op te halen, waarmede ge ukleeden zult, wat ge eten of drinken zult. Anderen verkoopen hunne ziele voor 't goed van de wereld? gelijk Judas, Ezau, Achan. Anderen verkoopen hunne ziele voor eere, anderen voor vermaak, al zou de kostelijke ziele verloren gaan ; anderen voor de zonde.

Wel, wereld, is dan deze spreuk niet waarachtig, die de mond der waarheid spreekt? Ach, gelief-

den, laat ons toch meest zorgen voor onze edele ziele; 't is een kort spreekwoord, doch waarheid: ziel verloren, al verloren; ziel gewonnen, al gewonnen. Al hadt gij genade en al 't andere mistet gij, gij waart gelukkig. Maar al hadt ge de gansche wereld en gij verloort uwe ziele, dan mist ge genade. Ce mist het al. Roep klaagvrouwen om uw ongeluk te beweenen. Wie heeft er smarte over.

Verliest gij uwe ziele, 't is een onherstelbaar verlies; daar is geen Zone Gods meer; werkingen des Geestes, noch genade-middelen,

Gij zijt uwe ziele eeuwig, kwijt. Men sterft in rerwachte van elkander weêr te zien, gij zult Gods aangezigt niet zien, gelijk Absalom na drie jaren zijn vader weêr zag.

Men zegt dat de Indianen voor lood, ijzer, koraal, kinkhoren, goud geven. Gij zegt: die menschen zijn dwaas! Maar, mensch, zijt gij niet veel dwazer, dat gij voor de wereld uwe ziele wilt geven?

Ge kondt nog genade krijgen. Daar is nog hoop dienaangaande, zoo gij er lust toe hebt. Zoo gij verloren gaat, gij vermoort uwe eigen ziele. Uw verderf is uit uzelf. God verhoede het goediglijk; dat wenschen wij u toe! Gij zult mogelijk zeggen: kan ik hoop hebben?

Waarom zal ik weten, dat ik geene schade aan de ziele zal lijden? Kom, wij zullen u eenige blijken geven; leg het nevens u en onderzoek u.

1. Vooreerst, geliefden, is uwe ziele bij u het beste pând? Hebt ge dikwijls in eenzaamheid met beseffen gezeid: Heere, hoe zal 't met mijne ziele gaan? Niets kan ik u hooger voordragen; wees toch mijne arme ziele genadig.

2. Ten tweede, hebt ge uwe ziele ook meest willen gaan bezorgen, dat gij onder de middelen

komt, en zoo *gij* daar komt *om* overtuigd te worden, om het geloof te krijgen, om geheiligd te worden ? Zoekt ge die naarstig waar te nemen met zoo een einde, om daar den beloofden zegen te krijgen ?

3. Ten derde, zoo *gij* geene schade lijden zult, zoo zult *gij* dit ondervinden ; de zielevangers zult *gij* lief hebben, omdat zij u zoeken te vangen. Paulus zeide eens : wij zijn mede-arbeiders ; houdt dezulken in waarde ; acht ze veel om huns werks wil, hebt *gij* ze lief omdat *gij* voelt dat de Heere u door hen zoekt te trekken. Zegt ge; behandelt mij zoo als 't den Heere gebiedt ; wilt *gij* u niet onttrekken.

4. Ten vierde, die geen schade zult lijden, ô, de instellingen. 't Woord, de middelen der genade zullen bij hen in waarde zijn. Zij hebben ze lief, ze kunnen zoo hartelijk zeggen : Ziet aan, dat ik uwe bevelen liefhebbe, Ps. 119:150.

5. Ten vijfde, die zullen geene schade lijden, die den Heere willen dienen, niet alleen uitwendig met het ligchaam, maar met de ziele, met het harte. 8. Als het harte er van af is, hij is niet in zijn schik, hij wil Godseisch nakomen, als de Heere zegt : Mijne zone, geef Mij uw herte, Prov. 23 : 26. Hij wil den Heere dienen hartelijk.

6. Ten zesde, kinderen Gods, *gij* zult geen schade lijden als ge dat ondervindt. 8. De Kooper van uwe ziele zal u zoo dierbaar zijn, ik meen de Heere Jezus. Ge zult kunnen zeggen: Al wat aan Hem is, is gansch begeerlijk ; Zulk een is mijn Liefste, Hoogl. V :16. Ja, de Bewerker van uwe ziele zult *gij* liefhebben, God de Heilige Geest.

7. Ten zevende, *gij* zult geen schade lijden, hebt ge aan den Heere genoeg. Daar zei eens

iemand zeer lieflijk : ééne ziel en één God is mij genoeg. Kunt gij dat ook zeggen, kinderen Gods, wij weten dat gij op zulke gronden u kunt neerzetten. Dat ge zeggen kunt: Wien heb ik neffens U in den hemel ? neffens U en lust mij ook niets op der aarde, Ps. 73: 25. Hebt ge dat met beseffen gezegd ? wij kunnen u zeggen tot uw troost : Alhoewel de vijgeboom niet bloeijen en zal, ende geen vrucht aan de wijnstok zijn en zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, ende de velden geen spijs voortbrengen ; dat men de kudde uit de kooije afscheuren zal ende dat er geen rund in de stallingen wezen en zal, ja, als 't al zal ontbreken, zoo zal ik nogtans in den Heere van vreugde opspringen, Hab. 3 : 17, 18. En als gij al eens de beroovinge van uwe goederen mogt zien, ô, tot uw troost kunnen wij zeggen : gij zijt rijk in Code, in kennisse, in geloof, in goede werken, in genade Tot uw troost, kinderen Gods, zeggen wij : eene heerlijke erfennisse is u ten deele geworden, de snoeren zijn u gevallen in liefelijke plaatsen ; gij zult in eeuwigheid geen schade lijden, want gij hebt het al. Maar evenwel, kinderen Gods, gij zult eens schade lijden aan de wereld, als gij 't al zult kwijt worden, ja, alles hier moeten laten. Doch tot uw troost zeggen wij u: dat kleine verlies zal u een groot gewin zijn. Voor veraf zijn, zult gij krijgen de nabijheid Gods ; voor worstelen, winnen ; voor strijd, de kroon.

ô, kinderen Gods, laat ons denken : wat doen wij hier ? Wij zijn hier maar vreemdelingen. Ons verblijf is hier kort. Gij kunt zeggen : Want wij weten, dat zoo 't aardsche huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig

214 Veertiende **Pred.** over **Marcus VIII**: 36.

in de hemelen, 2 Cor. 5 :1; welk Kunstenaar en
Bouwmeester **God zelf is**. Amen, ja Amen.

Gepredikt te Middelburg op Zondag-morgen, den
11 **Junij** 1713.

VIJFTIENDE PREDIKATIE,

over

PSALM CXLVII :12— 14.

ô Jeruzalem, roemt den Heere; ô Zion, looft uwen God. Want Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk; Hij zegent uwe kinderen binnen in u. Die uwe landpalen in vrede stelt; Hij verzadigt u met het vette der tarwe.

Het is opmerkelijk dat wij lezen, Dan. 2 :21, Want hij verandert de tijden ende stonden, al wat er in de wereld is, is veranderlijk; elk speelt er zijn rol, elk krijgt er zijn deel, maar de Heere alleen is onveranderlijk. Hij, die onveranderlijke, zalige God, verandert de tijden en de stonden ten opzichte van een particulier mensch. Dan is 't eens een tijd van tegenheid, dan wêer eens een tijd van voorspoed. Want de voorspoed is ais eb en vloed; dan neemt het water af, dan neemt het weêr toe. Ziet dat eens in Job; God veranderde *zijne* tijden en stonden; den eenen tijd wies hij zijne gangen in boter; het licht Codes scheen over zijne tente; den eenen tijd was hij de rijkste van 't gansche land, maar den anderen tijd de armste, bespot, kwalijk gehandeld van vrienden en vijanden, zonder hoop van herstel. Zoo gaat het met een mensch in 't bijzonder. zoo

gaat het somtijds met de kerke Gods. Somtijds is zij heerlijk, op saphieren gegrondvest, haar glazen kristal, zoo heerlijk dat er een naam van uitgaat; dan als er de vrije verkondiging van 't Woord is zoodat ze blinkt als goud. Maar de Heere verandert die tijden stonden ook, zoodat ze geplukt Gordt, den vogel gelijk, waartegen zich de vogelen van 't gansche land verzamelen; zij is wel eens als een tortelduifje, dat in de steenrotse In 't verborgen moet vlugten; zoodat ze vervolgd wordt door vijanden, door onweder voortgedreven, ongetroost. Zoo gaat het in de Kerke Gods, zoo gaat het in de wereld. Daar is een tijd van oorlog, dan een tijd van vrede. Somtijds is 't zoo dat stad tegen stad in stukken gestoten wordt, dat er onrust van binnen, beroerten van buiten zijn. Dan is 't een tijd van vrede dat het land ruste heeft, van rondom geene bejegening van eenig kwaad. Gelijk God de tijden verandert en zijne hand verwisselt, zoo moet ook de gestalte veranderen. Is 't een tijd van benaauwdheid, dan moet men geene runderen slagten of schapen keelen, maar dan moet men klaagvrouwen roepen. Is 't in groote benaauwdheid, dan zegt de Heere: Ende roept Mij aan in den dag der benaauwdheid, Ps. 50:15. De nood leert bidden. Maar is 't *tijd van vrede, dan moet men niet weenen; als de Heere red-dinge geeft dan moet men blijde zijn, dan wil hij blijdschap hebben. Dat hebben de heilige mannen Gods gedaan, bijzonder hier in dezen Psalm waaruit wij onzen tekst genomen hebben. Sommigen denken dat dezen Psalm gedicht is, als zij uit Babel naar Canaän gingen. Zij hadden stad en tempel weer gebouwd; de Heere verkwikte hen met het vette der aarde: zij zagen

malkander aan en zeiden : \hat{o} Jeruzalem, roemt den Heere, 8 Zion, looft uwen God. Want Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk ; Hij zegent uwe kinderen binnen in u. Die uwe landpalen in vrede stelt ; Hij verzadigt u met het vette der tarwe.

Deze Psalm heeft twee of drie deelen. Zij herinneren zich groote weldaden, die zij genoten boven zoovele andere volken ; zij hadden ook weldaden met andere volken gemeen, levensmiddelen, veiligheid, rust en vrede. Daarover wekken zij elkander op, bij gelegenheid dat zij vrede hadden en in een florisanten toestand waren.

Wij hebben dan te bezien :

I. Vooreerst, eenige weldaden ; die waren vier in getal, de een als de moeder, de andere drie als medegezellinnen, die de eerste vergezelschappen.

II. Ten tweede, van wie de weldaden afvloeijen.

III. Ten derde, de pligt die zij daarom aan den Heere schuldig waren

I. Wat het eerste aangaat, hier hebben wij vier weldaden. De eerste als de moederweldaad, waaruit de andere vloeijen. De landpalen waren in vrede, dat is te zeggen, hunne grenzen, het geheele land. Vrede, zegt men, is 't best in de Wereld. Het was vrede, geen wapenstilstand. De Spaansche Koning plagt te zeggen : ik doe een stap achteruit om een sprong vooruit te doen. 't Was hier geen wapenstilstand dat men maar voor een jaar of acht of tien ophoudt te oorlogen. Daar is een vrede die zegen is ; de Heidenen wisten te spreken van een valschen vrede. Dat is dan :

I. Vooreerst, een vrede die geen zegen is, een valsche vrede, uitwendig, maar het harte ia vol haat. Zoo zegt David : Ik ben vreedzaam, maar als ik spreke, zij zijn aan den oorloge, Ps. 70 : 7,

2. Ten tweede, daar is nog een vrede die geen zegen is; 't is vrede te hebben op smadelijke conditien; gelijk als wij lezen daar Nahas de Ammoniter Jabes belegert. De inwoners zeiden: Maakt een verbond met ons, zoo zullen wij u dienen. Doch Nahas de Ammoniter zeide tot hen: Mits dezen zal ik een verbond met ulieden maken, dat ik u allen de regter ooge uitsteke; ende dat ik deze schande op gansche Israël legge, 1 Sam 11:1, 2. Ziet, zij zouden een vrede gekocht hebben op smadelijke voorwaarden. Zoo een vrede is geen zegen.

3. Ten derde, daar is *nog* een vrede die geen zegen is, als men den vrede moet koopen met al het vermogen en 't geld en inkomsten van 't land, gelijk Rehabeam, Joas, Hiskia. Rekent men die reis wel goed als men scheepslading en goederen buiten boord moet werpen, wil men behouden aan land komen? Zoo is 't ook geen vrede met zegen.

4. Ten vierde, daar is nog een vrede die geen zegen is, als men vrede heeft met slavernij en dienstbaarheid gelijk de Cibeoniten; zij hadden vrede door list gekregen, maar zij ging vergezeld met dienstbaarheid, want zij moest Israël dienen tot houthakkers en waterputters. Maar gelijk er een vrede is zonder zegen, zoo is er ook een vrede met zegen, het beste van alles dat in de wereld is.

1. Vooreerst, dit is een vrede die een zegen is, als er een vrede is voor 't land niet alleen, maar voor de kerke Gods, als men de zake Gods en der kerke eerste en meest zoekt te handhaven, als men om de arke denkt, de religie en de zake Gods te observeren en ter harte te nemen; niet een klaauw achter te laten, gelijk Israël; zij wil-

den in de woestijn gaan, maar Pharao wilde hen wel laten gaan zonder hunne kinderen en vee. Neen zij wilden geen een klaauw achterlaten. Dan is 't een vrede met een zegen als 't is op goede voorwaarden, zonder van iemand af te hangen. Onze eerlijke en godvruchtige voorouders konden wel vrede krijgen met dienstbaarheid en onder 't juk van den Spaanschen Koning; zij wilden liever sterven dan overheerscht leven. Zij sloegen een penning en zetten er op: wij willen vrijheid koopen, niet alleen voor ons, maar ook voor onze kinderen. Dat is *een* vrede die een zegen is, Vrede met de bondgenooten, niet met den eenen breken en met den anderen maken; onze bondgenooten te helpen. 't Is anders een trouwelooze vrede. Een vrede die generaal is, is in alle hoeken des lands, gelijk in Sam. 7, in al de landpalen was 't vrede. En gelijk Salomo eens zeide: Maar nu heeft de Heere mijn God mij van rondom ruste gegeven; daar en is geen tegenpartijder, nochteneene bejegeninge van kwaad, 1 Kon. 5: 4. Overal rust en vrede te hebben, dit volk zag hierop: het was vrede van rondom, overal.

2. Ten tweede, het was een gezegende vrede, daar de Heere zijn gunstig aanschijn zou over laten lichten Hij zendt de oorlogen, Hij doet ze ook ophouden, Hij verbreekt de bogen en slaat de spiezen in tweeën, (Ps. 96: 10,) Ik make den vrede, en sceppe het kwaad, Jes, 95: 7. Gij zult ons vrede beschikken, hij weet de gedachten die hij over hen denkt, gedachten des vredes; Ik zal u vrede geven.

3. Ten derde, dat is een goede vrede daar dit volk op zag, een vrede zonder bedrog. Ziet, de zonen Jacobs, zij maakten vrede met Hemor

en Sichem, maar het was een vrede met bedrog. En gelijk Jehu eens zeide op de vraag : Is het ook vrede, Jehu ? maar hij zeide : wat vrede, 2 Kon. 19 : 22. Onze geëerde voorouders konden wel vrede krijgen met Spanje, maar niet zonder bedrog. Zij sloegen eene penning, aan den eene zijde den Spaanschen Koning met aanbiedinge van vrede, en zij zeiden ; 't is beter te vechten dan door een bedriegelijken vrede bedrogen te worden

4. Ten vierde, een goede vrede uit- en inwendig, gelijk die gemeente in Judea en Samaria; die hadden vrede en werden gesticht ; zij wandelden in de vreeze des Heeren en de vertroosting des Ceestes werden vermenigvuldigd. Dat de kerk niet vervalte, dat ze bloeit, dat men niet zeggen moet : Icabod, zeggende : de Eere is weggevoerd, 1 Sam. 4 : 21.

5. Ten vijfde, dan is 't een goede vrede als hij de bedieninge overvloed geeft, zijn Geest niet spaarzaam uitstort, als de godsvrucht als eene deftige matrone in 't land wandelt, als er estime is voor godsvrucht en voor de vromen ; als er oorlog is met de zonde. Drie zegeningen vergezellen dezen vrede.

1. Vooreerst, hij maakt de grendelen uwer poorten sterk. Somtjids worden door de poorten verstaan : de gerigtsplaatsen der grooten, hunne raadhuizen en stadhuizen daar men regt doet ; de fortificatiëen en poorten, 't is de vastigheid van eene stad. Simson nam de poorten weg, de vastigheid van de stad. Wat is dat dan, dat hij de grendelen uwer poorten sterk maakt?

a. Dat zij eene barriere hadden, een goeden ringmuur, goede vastigheden rondom het land.

b. In de gerigtsplaatsen waren mannen die

regt deden, die het woord geeft niet beminden, geene aannemers van personen.

c. Dat de Heere alles zoo deed beschikken dat er sterkte was, veel volk, goede overheden, wapenen, enz

d. Zij plukten de vruchten van den vrede, zij zaten in rust en vrede onder hunnen wijnstok en vijgeboom, onder alle godzaligheid en veiligheid. Niemand verschrikte hen ; daar was geen gekrijt noch geschrei, geen inbreuk nog inval. Dat is nu, dat hij de grendelen uwer poorten sterk maakt.

2. Nu hebben wij onze tweede weldaad: Hij zegent uwe kinderen binnen in u. Het land begon te floreren. Daar is niets gemeender dan de overheden bij vaders te vergelijken, de onderdanen bij kinders. God zegent onze kinders binnen in ons. Menschen zegenen menschen, als zij malkander veel goed toewenschen, Wij zegenen God als wij zijne deugden roemen ; God zegent ons Zij zeiden : nu hij zegent onze kinderen binnen in ons. God deed het al bloeijen ; daar was een kinderzegen, vruchtbaarheid, hij geeft geen gesloten baarmoeder. God deed ze uitbreken in menigte :

a. In de politie, daar alles naar waarheid en regt werd gehandhaafd.

b. In de kerk ; de geestelijke vaders die zochten ook kinderen te teelen ; de Heere vermenigvuldigde ze.

c. In den burgerstaat, elk kwam koophandel drijven, het gelukte als allerlei volk kwam koophandel drijven.

3. De derde weldaad. Hij verzadigd u met het vette der tarve. Zij zeiden : het gaat alles wel, wij zien om naar veel en wij krijgen het ;

wij krijgen een smoutig deel, gelijk Job. Want wat zou veiligheid, en vrede zijn, indien er geen brood en spijs noch tarwe is; daar is alles onder begrepen. Wat is het vette der tarwe? 't Is het beste dat er is, het aangenaamste. 't Is of zij zeiden: Heere, Gij geeft ons al wat wij noodig hebben, daar is overvloed, daar is zaaitijd, de maaitijd, brood voor den eter, zaad voor den zaaier. Gij bewaart de gezette tijden des oogstes, Gij verzadigt ons meê, Gij geeft ons gezondheid, spijs en een harte om ze te gebruiken. Gij vervult onze harten met spijs en vrolijkheid. Ziedaar de- weldaden.

II. Ten tweede, wie was de auteur daar die van afvloeiden? 't Is God die de landpalen in vrede stelt. Wanneer stelt God de landpalen in vrede? Door middelen en wegen. Dan zegt hij: Ik zal 't in hun hart geven dat zij uw land niet zullen begeeren. Als de Heere hen verschrikt. Weet ge wanneer God poorten en grendelen sterk maakt?

1. Vooreerst, als God ons werkelijk zegent met overwinningen en de vijanden 't zien, zoodat ze beginnen te vreezen. Zoo was 't met Josaphat.

Men zei dat de Koning van Frankrijk, eens in zijne kamer zijnde, zeide; ik zie en heb gezien dat God in dezen oorlog tegen mij is en voor mijne vijanden strijdt.

2. Ten tweede, dan, als God de vijanden zoodveel te doen geeft, dat zij hunne handen zoo vol werk hebben, dat zij hun oogmerk niet kunnen bereiken. Even gelijk Saul; hij had David en zijne mannen al geheel omsingeld. Wat doet de Heere? Hij wilde David redden. Doch daar kwam een bode tot Saul, zeggende: Haast u, ende komt,

want de Philistijnen zijn in 't land gevallen | Sam. 23 : 27. En (Rigt. 7.) daar was in 't leger der Midianieten zulk eene verwarring dat het zwaard des eenen tegen den anderen was ; zij staken malkander zelfs dood.

3, Ten derde, weet ge hoe de Heere somtijds wonderlijke reddingen geeft ? Wel, als Hij hun harte bewerkt, Salomo zei ; Des Konings herte is in de hand des Heeren als waterbeken : Hij neigt het tot al dat Hij wil, Spr. 21 : 1. Ziet hoe wonderlijk de Heewe zegt : Die eenen roofvogel roepe van het Oosten, eenen man mijnes raads uit verren lande, Jes. 96 : 11. Dat was Cores. Daar lag Gods belofte. Na 70 jaren zou Israël weêr in zijn land komen. Wel, zij mogten denken : wel, hoe zal dat geschieden ? De Heere zei ; Ik zal Cores harte zoo bewerken, dat Hij u vrijheid geven. (Jes. 90.) Gelijk de Heere deed aan Laban. Laban moest zeggen : ten ware uw God mij niet verhinderd had, ik zou u kwaad gedaan hebben.

4. Ten vierde, de Heere is als een vurige muur ; Hij stelt heil tot muren en voorschansen en Hij zegent de kinderen, Hij gaf hun brood. Want wien verhoort den hemel ? 't is God. Hij geeft zaad om te zaaien, hij doet het brood uit de aarde opkomen, hij verzadigt ze, hij geeft den stok des broods en den staf des waters

111. Daar is dan de auteur. 't Is God die die weldaden geeft. Maar wat einde had God hierin: Opdat zij hem zouden verheerlijken. 't Is al uit God, door God. Zoo moet het weêr al tot God gebragt worden. De Heere zegende hen, opdat zij hem de eer er van geven zouden. Geeft eer den Heere uwen God, eer hij 't duister maakt ; de Heere zegt : 't is van Mij, uit Mij ; wei laat het weêr tot Mij komen.

Zoo verheerlijkten zij God hier. 't Is :ô Jeruzalem, roemt den Heere : ô Zion, looft uwen God Oneigelijk moet men door Zion en Jeruzalem verstaan, de ware kerke Gods, eigenlijk, de stad Jeruzalem of de inwoners. Wat zouden zij nu doen, wat was hun pligt ? Loven en roemen den Heere. Loven en roemen is 't zelfde ; waarin bestond het dan ?

1. Vooreerst, zij erkennen dat God alleen het voorwerp is van den lof. Is er vrede, soldaten en ambassadeurs hebben er ook hunne eere in, maar alleen als middelen, zij, onder God. Mozes zei eens : Ik. zal den Name des Heeren uitroepen, Exod. 23 : 19 ; geeft onzen God grootheid, De lofzang is in stilheid tot U, o God, in Zion, Ps. 115 : 2 ; de eere komt God alleen toe.

2. Ten tweede, het roemen en loven bestaat hierin. Hij erkent al de weldaden en de deugden Gods die daarin uitblinken, zijne vrijmagt, zijne wijsheid ; Hij gedenkt in den toorn des ontfermens ; neemt de roedekens in de hand, maar dan verschoont de Heere alweer, hij weet ze zoo wijselijk te bestellen, hij onderscheidt alles. Als 't al brandt, dan weet de Heere nog eene zee van behoudenis te beschikken.

3. Ten derde, hij die God looft, hij ziet ook eens zichzelf, hoe klein en gering. Hij zou wel zeggen met Petrus : Heere gaat uit van mij, want ik ben een zondig mensche, Luk. 5 : 8, Ik ben geringer dan alle deze weldadigheden, ende dan alle deze trouwe, Gen. 32 : 10. Heere, hebt Gij op mij gezien ?

4. Ten vierde, hij kan 't niet vergeten, het blijft in zijne gedachten en dat is den Heere aangenaam. Zij rigtten eens een' steen op en zeiden : Eben-Haëzer : ende hij zeide, Tot hiertoe heeft